

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์

(ฉบับที่..) พ.ศ.

(นายณัฐพงษ์ เรืองปัญญาวุฒิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคก้าวไกล กับคณะ
จำนวน ๘๓ คน ประธานวินิจฉัยเป็นร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเงิน)

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ...)

พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานคร มีอำนาจในการตราข้อบัญญัติเพื่อกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน นอกเหนือจากการตราเป็นพระราชกฤษฎีกาเพื่อกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนของคณะรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒

เหตุผล

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน มีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เนื่องจากอำนาจในการอนุมัติการริเริ่มกระบวนการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการอันจำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น จึงควรมีกำหนดให้มีผู้มีอำนาจอนุมัติการริเริ่มกระบวนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครด้วย นอกเหนือจากคณะรัฐมนตรีเพียงฝ่ายเดียว เพื่อให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการกิจอันจำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
ว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์
พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖
ประกอบมาตรา ๓๗ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตาม
บทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้
เพื่อกำหนดให้อำนาจในการอนุมัติการริเริ่มกระบวนการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการอัน
จำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์
สาธารณะ เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครด้วย นอกเหนือจากคณะรัฐมนตรีเพียงฝ่าย
เดียว เพื่อแก้ไขปัญหาอันเนื่องมาจากการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ให้เกิดความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพกับผู้
ได้รับผลกระทบ ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ระหว่างบทนิยามคำว่า “เจ้าของ”
และ “ผู้บริหารท้องถิ่น” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์
พ.ศ. ๒๕๖๒

“ข้อบัญญัติท้องถิ่น” หมายความว่า ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี”

มาตรา ๔ ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา ๘ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๖๒ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๘ เมื่อมีความจำเป็นต้องเวนคืนที่ดินตามมาตรา ๗ และจำเป็นต้องสำรวจเพื่อให้ทราบถึงที่ดินที่ต้องได้มาโดยแนชดเพื่อกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน ให้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน หรือหากที่ดินที่จะเวนคืนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใดหรือเขตกรุงเทพมหานคร ให้ตราข้อบัญญัติท้องถิ่นกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหรือเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม ทั้งนี้ พระราชกฤษฎีกาหรือข้อบัญญัติท้องถิ่นดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียด ดังต่อไปนี้

- (๑) วัตถุประสงค์แห่งการเวนคืน
- (๒) ระยะเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกาหรือข้อบัญญัติท้องถิ่น
- (๓) แนวเขตที่ดินที่จะเวนคืนเท่าที่จำเป็น
- (๔) ระยะเวลาการเริ่มต้นเข้าตรวจสอบ
- (๕) เจ้าหน้าที่เวนคืน
- (๖) แผนที่หรือแผนผังแสดงแนวเขตที่ดินที่จะเวนคืน”

มาตรา ๕ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

บันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญ
ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ...)
พ.ศ.

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกับคณะได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. ต่อสภาผู้แทนราษฎร และได้จัดทำบันทึกวิเคราะห์สรุปสาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติตามข้อ ๑๑๐ ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ดังต่อไปนี้

๑. หลักการ และเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติบางประการไม่เหมาะสมและไม่สอดคล้องกับการบังคับใช้ในทางปฏิบัติที่ผ่านมา เนื่องจากอำนาจในการอนุมัติการริเริ่มกระบวนการเวนคืนและการได้มาซึ่งอสังหาริมทรัพย์เพื่อการอันจำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค การป้องกันประเทศ การได้มาซึ่งทรัพยากรธรรมชาติ หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีเท่านั้น จึงควรมีการกำหนดให้มีผู้มีอำนาจอนุมัติการริเริ่มกระบวนการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัดและกรุงเทพมหานครด้วย นอกเหนือจากคณะรัฐมนตรีเพียงฝ่ายเดียว เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการกิจอันจำเป็นในกิจการสาธารณูปโภค หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการประชาชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง สอดคล้องกับหลักการกระจายอำนาจ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

๒.๑ เพิ่มบทนิยาม “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ตามพระราชบัญญัตินี้ให้หมายความถึงข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี (ร่างมาตรา ๓)

๒.๒ กำหนดให้การเวนคืนที่ดินตามมาตรา ๗ ตราเป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืน หรือหากที่ดินที่จะเวนคืนอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดใดหรือเขตกรุงเทพมหานคร ให้ผู้มีอำนาจอนุมัติท้องถิ่นกำหนดเขตที่ดินที่จะเวนคืนในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้นหรือเขตกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการตามพระราชบัญญัตินี้มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ร่างมาตรา ๔)